

A TERÜLETFEJLESZTÉS 10 ÉVE BÉKÉS MEGYÉBEN

1996-2006.

Békéscsaba, 2006. március 21.

A területfejlesztés 10 éve Békés megyében
1996-2006

Készült a Békés Megyei Területfejlesztési Tanács megbízásából a Területfejlesztésről és Területrendezésről szóló 1996 évi XXI. Törvény elfogadásának tíz éves évfordulójára.

Szerkesztették:

Boros László Attila
Földesi István
Krasznainé Bácskai Éva
Molnár Csaba
Schwertner János
Wittmann László

Felelős szerkesztő:
Sziklai Zoltán

Felelős kiadó:
Varga Zoltán

Nyomdai munka:
Duo Printers Bt.
Békéscsaba, Bajza u. 15.

A TERÜLETFEJLESZTÉS 10 ÉVE BÉKÉS MEGYÉBEN

1996-2006.

Tartalomjegyzék

KÖSZÖNTŐ

I. A területfejlesztés 10 éve – Országos kitekintésben

- Tíz éves a területfejlesztésről és területrendezésről szóló törvény
- Intézményrendszer, térségi szintek erősödése
- Országos és térségi tervezés összhangja
- Területrendezési tervezés
- Decentralizált fejlesztéspolitika
- Területfejlesztés az Európai Unió keretei között
- Új kihívások előtt

II. Területfejlesztés, területrendezési és térségi tervezés Békés megyében

- A Békés Megyei Területfejlesztési Tanács feladatai, forrásai
- A Dél-alföldi Regionális Fejlesztési Tanács által megítélt pályázati források és felhasználásuk
- A PHARE Program Békés megyében
- Az NFT 1 keretében megvalósuló fejlesztések
- Békés Megye Területrendezési Terve
- A II. Nemzeti Fejlesztési Terv és a Körös Komplex Program
- Békés megyei fejlesztési leltár 2007-2013.

MELLÉKLETEK

- Magyarország megyéi, régiói, kistérségei (térkép)
- Békés megye statisztikai kistérségei 1996 július 5 - 1997. július 31-ig
- Békés megye statisztikai kistérségei 1997. aug. 1.- 2003. december 31-ig
- Békés megye statisztikai kistérségei 2004. január 1-től
- Békés megye településeinek a 7/2003. (I.14.) és a 64/2004. (IV.15.) Kormányrendelet szerinti besorolása

A területfejlesztés egy nagyszabású dolog

– **Előszó** –

Egy felzárkózási kényszerben lévő térségnek nem lehet fontosabb a területfejlesztésnél. Ha felmértük helyzetünket, ha megfogalmazzuk a fejlődési irányokat, ha számba vettük a rendelkezésre álló forrásokat, s ha meghatároztuk a mindenki számára elfogadható, betartható játékszabályokat, ha kiírtuk a pályázatokat, s ennek nyomán elindultak a beruházások, amelyek később az itt élő embereket szolgálják – akkor mindezt joggal nevezhetjük területfejlesztésnek.

Az országgyűlés éppen tíz esztendővel ezelőtt fogadta el területfejlesztésről és területrendezésről szóló törvényt. Mindez mérföldkő volt a legújabb kori magyar történelem jogalkotási folyamatában, valamint az ország fejlődésében, modernizációjában. Egyszersmind megerősítette a megyei önkormányzatokat, amelyek 1990-et követően vesztek korábbi hatáskörükből.

A honi területfejlesztés magán viselve mindennapjainkat, szinte állandó változásban volt és van. Elég csak arra utalni, hogy valamikor a területi gazdasági kamarák és a munkaügyi tanácsok képviselői is a tanács tagjai voltak, vagy hogy 2004-ben létrejöttek a kistérségi területfejlesztési tanácsok. Az utóbbi időben határozottan erősödni látszik a régiós területfejlesztési tanácsok feladat- és hatásköre – s ma még nagy kérdés, hogy 2007. január elsejétől Magyarország hány fejlesztési régió lesz a brüsszeli döntéshozók szemében.

Ha Békés megyében visszatekintünk a területfejlesztés elmúlt egy évtizedére, akkor, ha elégedettek nem is, de elégedetlenek sem lehetünk. Mert bár mindig lehetett volna többet és jobbat tenni, ám a területfejlesztés révén megvalósult beruházások összértéke – beszámítva más források felhasználását is – több tíz milliárd forintot tesz ki.

A területfejlesztés életünk része. Tágabb értelemben folyik települési, kistérségi, megyei, régiós, valamint országos és európai uniós szinten. A most zajló I. Nemzeti Fejlesztési Terv lényege sem más, mint a területfejlesztés. Külön öröm elmondani, hogy ebben a tekintetben Békés megye nagyon jól szerepelt, a megszületett döntések nyomán eddig a 40 milliárd forinthez közelít az elnyert források nagysága, amellyel az egy főre jutó elnyert pénzösszeg tekintetében országos elsők vagyunk. Szakembereink gőzerővel készülnek az eddigénél is jóval nagyobb forrásokat biztosító II. Nemzeti Fejlesztési Terv térségi projektjeinek kidolgozására. Mindez közép- és hosszabb távon a modernizációnkat biztosítja, amely záloga a fejlettebb térségekhez történő felzárkózáshoz.

Egy évtizedet visszafelé tekintve tudjuk, s jó egy évtizedet előre nézve látjuk: a területfejlesztés egy nagyon nagyszabású, összetett és sokszereplős darab, amely több felvonásból áll. És mi ennek vagyunk hol a fő-, hol a mellékszereplői. De mindenképpen cselekvő részesei.

Varga Zoltán, a Békés Megyei Területfejlesztési Tanács elnöke

I. A területfejlesztés 10 éve - országos kitekintésben

Tíz éves a területfejlesztésről és területrendezésről szóló törvény

A területfejlesztés és területrendezés célja, az ország valamennyi térségében a fenntartható, harmonikus fejlődés feltételeinek megteremtése, a társadalmi esélyegyenlőség biztosítása érdekében pedig a főváros és a vidék, a városok és a községek, illetve a fejlett és az elmaradott térségek és települések közötti - az életkörülményekben, a gazdasági, és az infrastrukturális feltételekben, közszolgáltatásokban megnyilvánuló - jelentős különbségek mérséklése.

A Kelet-Közép-Európában elsőként Magyarországon elfogadott - 1996. évi XXI. a területfejlesztésről és területrendezésről szóló - törvény alapvető reformokat indított el a hazai területfejlesztés intézmény- és eszközrendszerében. Az Európai Unió alapelveinek megfelelő törvény - amelynek végrehajtását OGY határozatok és kormányrendeletek segítették - a kistérségi önkormányzati társulások erősítésével, a megyei, regionális és országos szintű területfejlesztési tanácsok létrehozásával a programozás és tervezés, illetve középszinten a decentralizáció feltételrendszerét teremtette meg.

A rendszerváltást kísérő gazdasági visszaesés után, a kilencvenes évek közepén meginduló gazdasági növekedéssel tovább erősödött a kelet-nyugat irányú és a centrum-periféria típusú megosztottság, nőtt az ország központi térségének gazdasági súlya. A települések infrastrukturális ellátottságában kétségkívül jelentős előrelépés történt, de a társadalmi-gazdasági egyenlőtlenségek nem mérséklődtek, az északkeleti, délnyugati határmenti térségek lemaradása fokozódott, a területfejlesztés előtt ezért változatlanul jelentős feladatok állnak.

Intézményrendszer, térségi szintek erősödése

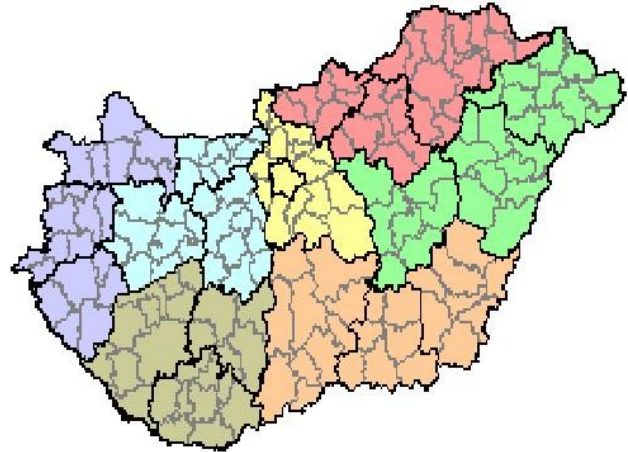
A magyar területfejlesztési intézményrendszer mellett, hogy decentralizációs folyamatokat indított el, kereteket biztosított a területfejlesztés szereplőinek együttműködéséhez országos (Országos Területfejlesztési Tanács), valamint különböző térségi szinteken. Az intézményrendszer kiépülésével biztosítottá vált a fejlesztési alapelvek, hangsúlyosan a *szubszidiaritás, decentralizáció, partnerség, adicionalitás* érvényesülése.

A hét tervezési-statisztikai régió egyre nagyobb szerepet játszik a tervezésben, és decentralizált forrásaik is jelentősen növekedtek. Azokban a térségekben, amelyek ökológiai, természetvédelmi, idegenforgalmi vagy településszerkezeti szempontból együttes probléma-kezelést kívánnak (Balaton, a Tisza-tó, Velencei-tó, és a budapesti agglomeráció) térségi fejlesztési tanácsok működnek.

Az 1990-et követően hatáskörükből jelentősen vesztő megyéknek a területfejlesztési törvény juttatott jelentős szerepet, a decentralizált források elosztása, az országos, ágazati programok véleményezése, tervezése, településrendezési tervek összehangolása területén.

A megyei önkormányzatok egyik legfontosabb megmaradt feladata, egyben erős jogosítványa, hogy a megye területére területrendezési tervet készítsenek és gondoskodjanak arról, hogy a települések rendezési tervei ezzel (következésképpen egymással is) összhangban legyenek.

A *kistérségi szint* statisztikai funkciói mellett a települési önkormányzatok együttműködése révén az alulról építkező regionális politika meghatározó eleme lett, a kistérségi területfejlesztési tanácsok 2004-es létrehozásával azonos elvi alapokra helyeződtek a területfejlesztés különböző területi szintjein működő területfejlesztési szervek összetételüket és működési szabályaikat tekintve.

A partnerség elve szerint minél szélesebb társadalmi-gazdasági képviselet jelenik meg a térségfejlesztés döntéshozó testületében, annál nagyobb esély van mind a fejlesztés céljainak sikeres megfogalmazására, mind a fejlesztési programok eredményes megvalósítására. A partnerség elvének megfelelően mind a regionális, mind a megyei területfejlesztési tanácsok munkájában részt vesznek a legfontosabb kormányzati és területi szereplők.

Országos és térségi tervezés összhangja

A törvény megszületését követően 1998-ban készült el az Országos Területfejlesztési Koncepció (OTK), amely meghatározta a területfejlesztési politika irányelveit és céljait, a területfejlesztés eszköz- és intézményrendszerének feladatait, a legfontosabb ágazati fejlesztési prioritásokat és a Kormány területfejlesztési politikával összefüggő feladatait az ezredfordulóig. Hat év elteltével 2004-ben készült el az OTK felülvizsgálata, majd 2005-ben a megújított OTK. Az ebben megfogalmazottak szerint a területfejlesztési politika feladata már nem csak az, hogy ellensúlyozza a többi ágazat és a piaci folyamatok nemkívánatos területi hatásait, hanem minden szakpolitikától megkívánt a térségi gondolkodás és az iteratív területi szemléletű tervezés.

A területi leszakadás mérséklésében, a területi versenyképesség és a fenntartható térségi fejlődés biztosításában meghatározó szerepet kapnak a régiók is, melyek az ágazatok célok területi összehangolásának és a területi érdekek érvényesítésének elsődleges területi szintjét jelentik.

A területfejlesztés országos szintjén az OTK mellett az elmúlt időszak legfontosabb tervdokumentuma a 2003-ban elkészült Nemzeti Fejlesztési Terv és annak Regionális Fejlesztési Operatív Programja.

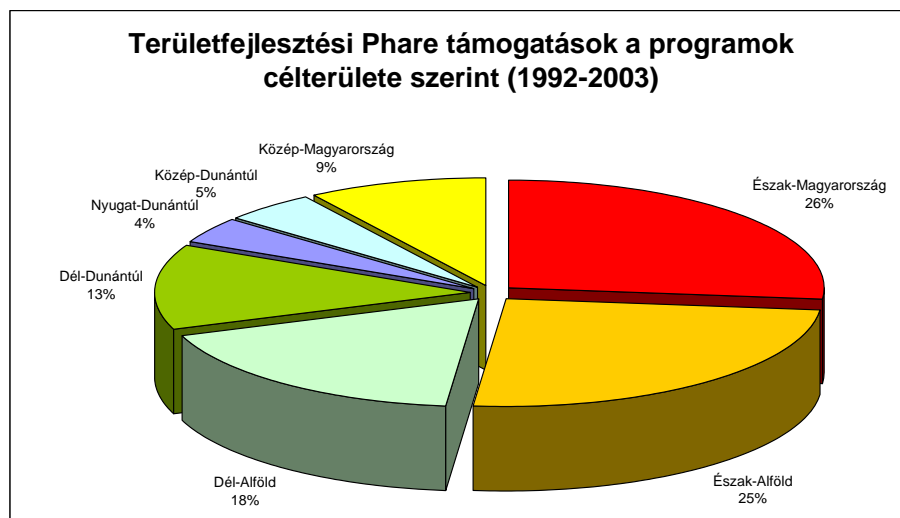
Területrendezési tervezés

A területrendezés területén országos szinten a legjelentősebb eredmény, hogy 2003-ban megszületett az Országos Területrendezési Tervet elfogadó törvény. Jelentősége nem csak abban van, hogy meghatározza az ország egészére vonatkozó térszerkezeti rendet és szabályokat, hanem abban is, hogy meghatározza a kiemelt térségek és megyék területrendezési terveinek készítésénél alkalmazható térségi területfelhasználási kategóriák és övezetek fajtáit és a hozzájuk rendelhető szabályokat. Ilyen formán a teljes magyarországi tervezési gyakorlatra és metodikára kihatással van.

A kiemelt térségek rendezési tervei közül a Balaton Kiemelt Üdülőkörzetének rendezési tervét 2000-ben, a Fővárosi agglomeráció rendezési tervét 2006-ban fogadta el az Országgyűlés, és a megyék nagy része - ezek között Békés megye is - elkészítette rendezési tervét. Elkészült továbbá a területfejlesztési és rendezési célokat is szolgáló Vásárhelyi Terv Továbbfejlesztése (VTT), ezzel párhuzamosan a Tisza térség komplex árvédelmi-, terület- és vidékfejlesztési koncepciójának, programjának rendezési terve. A folyó teljes hazai árterületét és közel 1,75 millió ember lakóhelyét érintő terv az árvízvédelem mellett, elősegíti az érintett - ezek között békés megyei - vidéki térségek fejlődését, az életkörülmények, gazdálkodási feltételek javulását.

Decentralizált fejlesztéspolitika

A Magyarország Európai Unió felkészülését szolgáló Előcsatlakozási Alapok (Phare, ISPA, SAPARD) közül a Területfejlesztési Phare és a CBC programokban érvényesültek leginkább az Európai Unió területfejlesztési prioritásai, alapelvei (programozás, koncentráció, partnerség, addicionalitás).

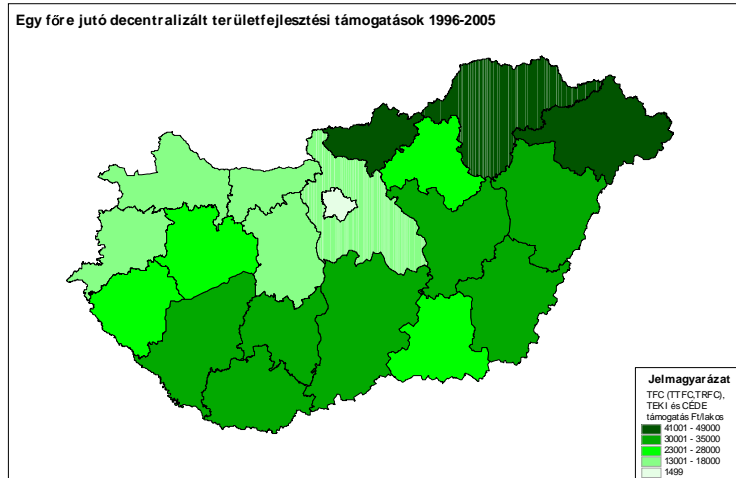
A területfejlesztési Phare programok az ország hátrányos helyzetben lévő régióit, megyéit támogatták, gazdaságfejlesztési, munkaerőpiaci, infrastrukturális és idegenforgalmi beruházások valósultak meg elsősorban kísérleti jelleggel 1992-től Észak-Magyarországon, Dél-, és Észak-Alföldön, majd 1997-től kezdve a Dél-Dunántúlon. A programok mintegy 180 millió euró (kb. 45 mrd Ft) támogatást jelentettek, azonban nagyságrendjüknél jóval nagyobb jelentőséggel bírtak a területfejlesztési politika alakításában, elősegítve a regionális intézményrendszer megerősödését.

Magyarország 1995-től - Ausztria uniós csatlakozását követően - bekapcsolódhatott a Határon Átnyúló Együtműködés (CBC) Phare programokba, melyet 1999-től az összes Phare kedvezményezett ország egymás közötti határregióira is kiterjesztettek, és amely öt prioritás fejlesztésére koncentrált: regionális fejlesztés, tervezés, műszaki infrastruktúra, gazdaságfejlesztés, humán erőforrás-fejlesztés, környezet- és természetvédelem.

A CBC programok keretében, az eddig elfogadott programokban, mintegy 145,3 millió euró felhasználására nyílt lehetőség a határtérségek fejlesztésére. A program jelentőségét - a kézzel fogható beruházásokon túl - az adta, hogy hatásukra jelentősen megnőtt a határon átnyúló együttműködések intenzitása.

Az előcsatlakozási programok mellett a *hazai területfejlesztési támogatások erősödő decentralizációja* is hozzájárult a megyei, regionális szintek szerepének növekedéséhez. A döntően munkahely-teremtési célokat előnyben részesítő területfejlesztési céllelőirányzat, illetve az önkormányzati infrastrukturális beruházásokat támogató területi kiegyenlítést szolgáló források mellett a decentralizált céljellegű támogatások is növelték a megyei területfejlesztési tanácsok döntési illetékességébe utalt pénzeszközöket. 2001-től a megyék mellett már a régiók is (2001-ben 5,5 mrd Ft) egyre bővülő forrásokkal rendelkeznek, a 2006.évi költségvetés összesen már 70,5 mrd Ft-ot határozott meg a decentralizált fejlesztési programok támogatási kereteként.

Az 1996-2005 közötti években összesen reálértékben mintegy 266 milliárd Ft-ot tettek ki a decentralizált területfejlesztési támogatások, melyek révén 54 ezer munkahelyet sikerült létesíteni, elsősorban a jelentős munkanélküliség sújtotta északkeleti ország részben. A támogatások emellett a települések infrastrukturális elmaradottságait is (elsősorban gáz, ivóvíz, szennyvíz, közút) mérsékeltek. Az egy főre jutó összes támogatás nagyságát tekintve, a területpolitika céljaival összhangban az ország leghátrányosabb helyzetű észak-keleti és dél-dunántúli térségei kapták a legtöbb állami forrást, míg a főváros mellett a legversenyképesebb közép- és nyugat-dunántúli térségek részesültek a legkevesebb állami támogatásban. A területfejlesztés saját eszköz- és intézményrendszerével a piaci alapú területi differenciálódást megállítani nem tudta, azonban fékezte annak kedvezőtlen hatásait, megakadályozta újabb szélsőséges térségi krízishelyzetek kialakulását. A munkahelyteremtő beruházások mellett a vállalkozások támogatásához olyan sajátos eszközök is hozzájárultak, mint a *Vállalkozási Övezetek*, és *Ipari Parkok* kijelölése.

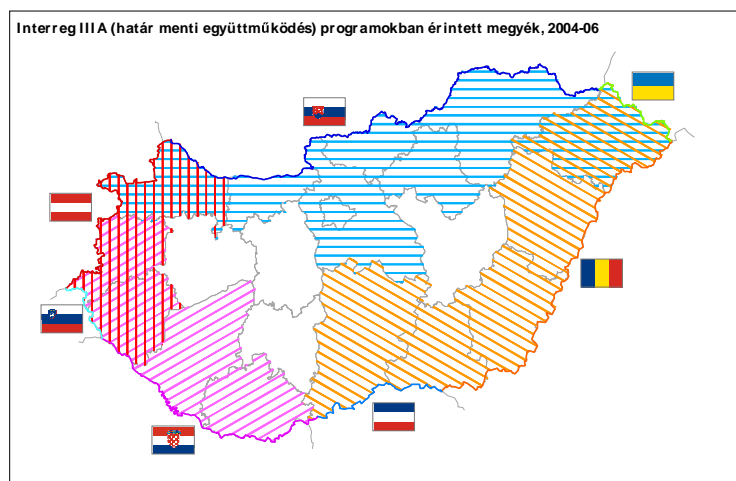
Területfejlesztés az Európai Unió kereti között

A 2004-2006 közötti időszakra vonatkozó Nemzeti Fejlesztési Terv Európai Unió támogatással megvalósuló céljai, nevezetesen:

- versenyképesebb gazdaság,
- humán erőforrások fejlesztése,
- jobb minőségű környezet és alap-infrastruktúra,
- kiegyensúlyozott területi fejlődés

elérése érdekében kialakított intézkedések öt operatív program keretében valósulnak meg, ezek egyike a Regionális Fejlesztési Operatív Program, melynek sajátossága, hogy a fejlesztési források mintegy 75%-a a legfejletlenebb régiókban (Észak-Alföld, Észak-Magyarország, Dél-Alföld és Dél-Dunántúl) kerül felhasználásra.

Az elmúlt 10 év regionalizmust erősítő, decentralizációs folyamatának jelentős eredményeként, a második NFT tervezésekor, 2007-13-ra már valamennyi régióra külön operatív program készül, és a Strukturális Alapok forrásainak 50%-a ezek keretében kerül felhasználásra.

A csatlakozás óta az *Interreg programok* keretében az Európai Regionális Fejlesztési Alap támogatja a határon átnyúló programokat. Magyarország összesen 8 Interreg (IIIA, B, C) programban vesz részt 2004-2006 között. Az Interreg Közösségi Kezdeményezés főbb célkitűzései:

- határmenti együttműködés (IIIA),
- transznacionális együttműködés (IIIB)
- interregionális (III.C) együttműködés támogatása,

előbbiben a határmenti megyék vesznek részt, míg utóbbi kettő az ország egészét érinti.

Új kihívások előtt

Az új Országos Területfejlesztési Konceptió 2005 év végi Parlament általi elfogadásával legitimmé tette az abban megfogalmazott területpolitikai célok megvalósítását.

Az 1076/2004. (VII. 22.) Kormányhatározat, amely az Európa Terv kidolgozásának tartalmi és szervezeti kereteiről rendelkezik, kimondja, hogy a régiók az ágazatokkal azonos súllyal vesznek részt a tervezésben és a programozásban. A jogszabályi rendelkezés értelmében a régiókban a tervezési feladatokra regionális munkacsoportokat alakítottak, amelyek a partnerség legszélesebb bázisára alapozva működnek. A régiók tervezésben való részvételét az Országos Területfejlesztési Hivatal koordinálja, ennek érdekében 2004. nyarán létrehozta a Területpolitikai Koordinációs Fórumot, amely a régiók egyeztetésének hivatalos plénuma. Az OTH koordinációs tevékenysége során folyamatosan szervezi a regionális és ágazati tervezők találkozóját, amelynek eredményeként már jóideje konszenzus született arról, hogy minden régióban önálló, európai uniós elvekhez illesztett regionális operatív program születik, és megállapodás van az egyes ágazatokkal a ROP-ban végrehajtásra kerülő feladatok meghatározására.

A II. Nemzeti Fejlesztési Terv (NSRK) áttörést jelent mind a decentralizáció és regionalizmus, mind a területpolitika szempontjából. Az önálló operatív programok tervezése és megvalósítása a szubszidiaritás elvének érvényesülését jelenti, ahol az ágazatok és a régiók közötti összhang a területiség elvének érvényesítésében a korábbiaknál hangsúlyosabban jelenik meg.

II. Területfejlesztés, területrendezési és térségi tervezés Békés megyében

A Békés Megyei Területfejlesztési Tanács feladatai, forrásai

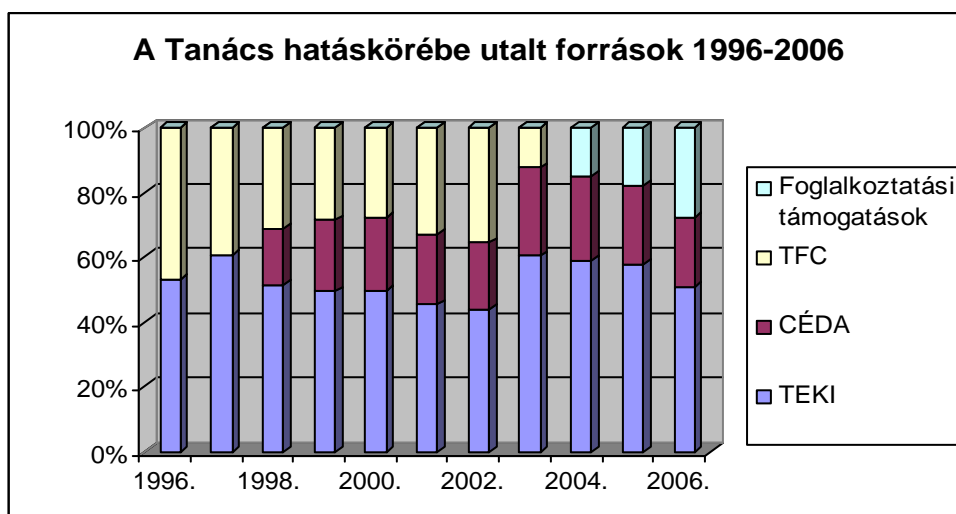
A területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény rendelkezéseinek megfelelően 1996. évben Békés megyében is megalakult a Békés Megyei Területfejlesztési Tanács. A Tanács feladatait a területfejlesztési törvény állapította meg, így többek között feladata, hogy a megye területén összehangolja a Kormányzat, a helyi önkormányzatok és azok társulásai, valamint a gazdasági szervezetek fejlesztési elképzeléseit, vizsgálja és értékeli a megye társadalmi, gazdasági helyzetét, adottságait, kidolgozza és elfogadja – az

Országos Területfejlesztési Konceptióval összhangban – a megye hosszú távú területfejlesztési koncepcióját és fejlesztési programját.

A Tanácsnak szavazati joggal rendelkező tagja 1996. évtől – a területfejlesztési törvény 1999. évi módosításáig – a megyei közgyűlés elnöke, a megyei jogú város polgármestere, a területfejlesztésért felelős miniszter képviselője, valamint a területi gazdasági kamarák, a megyei munkaügyi tanács munkaadói és munkavállalói oldalának, valamint a megyében működő területfejlesztési társulások statisztikai vonzaskörzetenként 1-1 képviselője (a megalakult 8 önkormányzati társulás 6 képviselője) volt. A területfejlesztési törvény 1999. évi módosítása eredményeként a Tanács összetétele megváltozott, a tagok közül kikerültek a kamarák és a munkaügyi tanács képviselői, három főre csökkent az önkormányzati társulások képvisellete, illetve tagsági viszonyt kapott a megyei földművelésügyi hivatal vezetője, továbbá a regionális idegenforgalmi bizottság képviselője.

A Tanács az előzőekben részletezett feladatain túl a megyei területfejlesztési koncepció figyelembe vételével dönthet a hatáskörébe utalt pénzeszközök pályázati rendszer keretében történő felhasználásáról, a fejlesztések megvalósításáról is. Ilyen pénzeszköz volt 1996. évtől kezdődően a területfejlesztési támogatások decentralizációjáról szóló Országgyűlési határozat elveinek megfelelően a megyék között elosztott területfejlesztési célleírányzat (TFC) és a területi kiegyenlítést szolgáló támogatás (TEKI). E két pályázati rendszer megyei forrásának nagyságát jelentősen befolyásolta a területfejlesztési szempontból kedvezményezett kistérségek – a megyében lévő hat statisztikai kistérségből öt kistérség – lakónépessége, így Békés megyében e két támogatási előírányzat magasabb összegű volt, mint a hasonló népességű, de fejlettebb megyék támogatási lehetősége. Mind a két támogatási forrás igénylésének feltétele volt, hogy a beruházás, fejlesztés területfejlesztési szempontból kedvezményezett kistérségben, vagy településen valósuljon meg, így teljesen érthető módon a települések szemléletében felerősödött a kistérségi hovatartozás, elindultak a statisztikai kistérségek felülvizsgálatára vonatkozó kezdeményezések.

Ezeket a forrásokat egészítette ki 1998. évtől kezdődően a céljellegű decentralizált támogatás (CÉDA) előírányzata, melyből valamennyi helyi önkormányzatnak lehetett támogatást nyújtani beruházásaikhoz, felújításaikhoz, a település kedvezményezettségi besorolásától függetlenül.

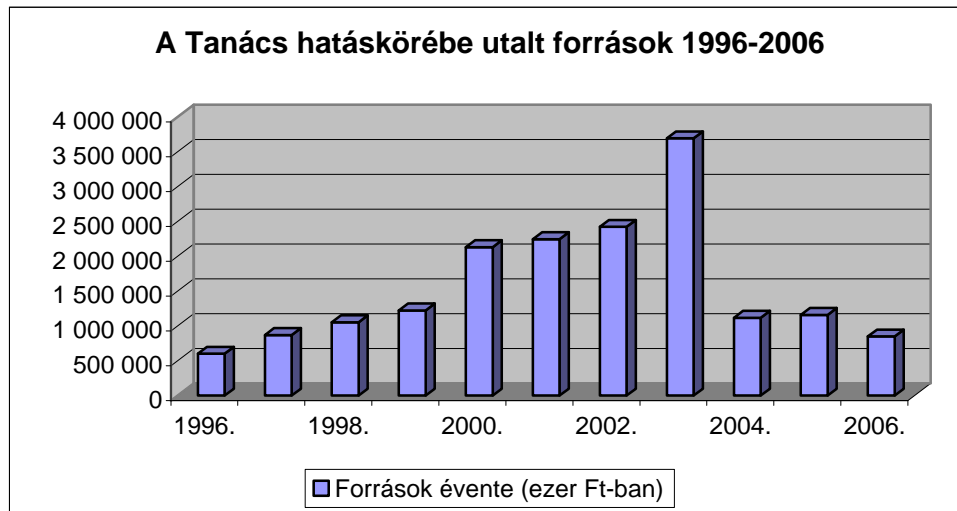

Kiemelt kormányzati támogatás Békés megyében

A területi fejlettségbeli különbségek mérséklése érdekében az Országgyűlés kiemelt feladatának tartotta az ország legkedvezőtlenebb helyzetben lévő megyéinek felzárkóztatását, ezért azokba a megyékbe, ahol az egy főre jutó GDP mutató nem érte el az országos átlag 70 %-át, a mindenkori költségvetési törvényben többlet-támogatási forrásokat decentralizált. Ebbe a kiemelten támogatandó megyei körbe került mutatói alapján Békés megye és Somogy megye 2000. évben a már korábban is ide tartozó Szabolcs-Szatmár-Bereg, Borsod-Abaúj-Zemplén és Nógrád megyék mellé. A Magyar Köztársaság 2000. évi költségvetéséről szóló törvény az öt legkedvezőtlenebb helyzetben lévő megye leghátrányosabb helyzetű kistérségeinek felzárkóztatása érdekében hét minisztérium által kezelt 17 előirányzattól decentralizált támogatási lehetőséget a megyei területfejlesztési tanácsok részére. Ez a forrás – megyénként rögzítve – az egyes kijelölt minisztériumi cél-előirányzatok támogatásra fordított összegének meghatározott százalékát tette ki, Békés megyét illetően ez a mérték 2 % volt. Az előirányzatok felhasználása – az azokat szabályozó miniszteri rendeletek betartása mellett – pályázati úton történhetett, így jelentősen megnövekedtek a megyei támogatási források és a tanács által támogatásban részesíthető támogatási célok. Ez a többlet-támogatási forrás 2000. évben Békés megyében valamivel több mint egy milliárd Ft volt, melynek felhasználásával a megyében 7,6 milliárd Ft beruházási érték valósulhatott meg. Ez a decentralizált támogatási lehetőség a megyei forrásokat megkészszerelte, a benyújtott pályázatok száma 5 év alatt megnégyszereződött, hiszen az addigi, elsősorban önkormányzatoknak szóló hagyományos előirányzatokon (TFC, TEKI, CÉDA) túl 2000. évtől jelentősen megnövekedett a vállalkozásoknak, gazdasági szervezeteknek nyújtható támogatási lehetőség.

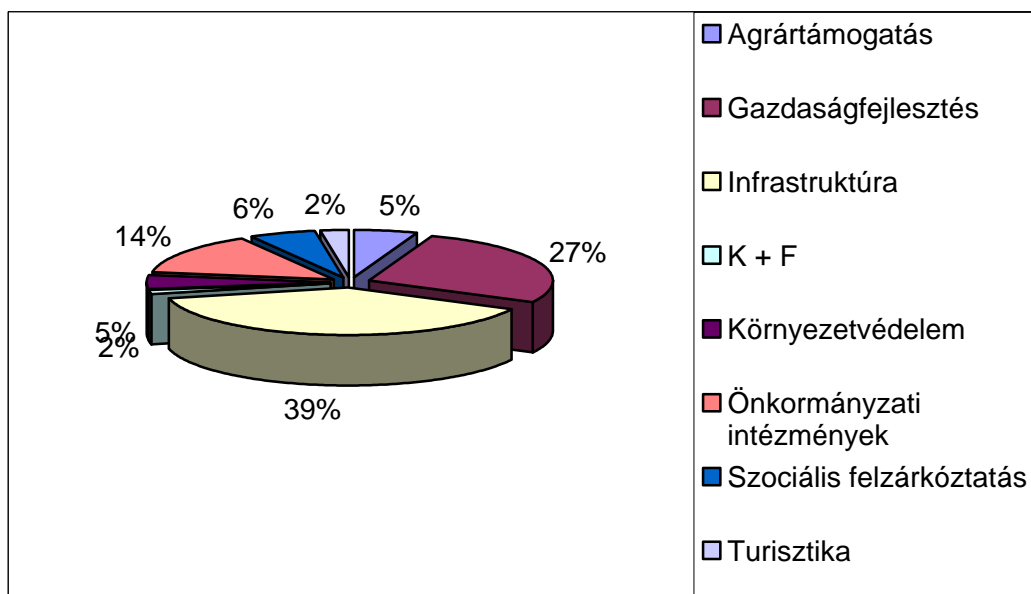
A legkedvezőtlenebb helyzetben lévő megyék kiemelt támogatása a két évre szóló költségvetési törvényben 2001. és 2002. évekre vonatkozóan a 2000. évi e jogcímen meghatározott keretösszegeknek 2001. évben 10 %-kal, 2002. évben további 10 %-kal megnövelt összege volt. A Magyar Köztársaság 2003. évi költségvetéséről szóló törvény az ország legkedvezőtlenebb helyzetben lévő megyéi – ettől az évtől hét megye, hiszen az eddigi

öt megye kiegészült Jász-Nagykun-Szolnok és Bács-Kiskun megyékkel, ahol az egy főre jutó GDP szintén nem érte el az országos átlag 70 %-át – felzárkóztatása érdekében 8 minisztérium 17 előirányzatának 36 %-át különítette el, melynek megfelelő összegekből Békés megyét 12 százaléknyi támogatási keret illette meg. A tanács döntési körébe utalt decentralizált forrásokat 2003. évben jelentősen megnövelte, hogy a tanács a költségvetési törvény szerint döntését 2003-2005. évekre vonatkozóan is meghozhatta.

A 2004. évi költségvetésről szóló törvény arról rendelkezett, hogy 2004. évtől kezdődően a legkedvezőtlenebb helyzetben lévő megyék felzárkóztatása helyett, a leghátrányosabb helyzetű kistérségek felzárkóztatására különít el forrást (LEKI).

Az adott évről szóló költségvetési törvények hét, illetve nyolc minisztérium 17 előirányzata – ebbe most már beleértjük az 1996. évtől kezdően rendelkezésre álló hagyományos előirányzatokat is – terhére különítettek el támogatási keretösszegeket, melyek felhasználását az adott előirányzatok rendeletei határozták meg, így érdemes megvizsgálni, hogy a 2005 év végéig felhasznált mintegy 16,4 milliárd Ft milyen célokat támogatott.

Látható, hogy a megyei területfejlesztési források jelentős része a műszaki infrastruktúra (39 %) és a gazdaságfejlesztés (27 %) támogatására került felhasználásra, illetve ezeken felül meghatározó szerepet töltött be az önkormányzati intézmények (14 %), az agrárberuházások (5 %), továbbá a szociális felzárkóztatást szolgáló közhasznú- és közmunka programok, valamint a szociális válságkezelő programok támogatása (6%).

A költségvetési törvény 2003. évben új szabályként fogalmazta meg, hogy az elkülönített keretek felhasználásakor a megyei területfejlesztési tanácsoknak prioritásként kell kezelniük a külön jogszabályban lehatárolt leghátrányosabb helyzetű kistérségek – Békés megyében a mezőkovácsházi, a sarkadi és a szeghalmi kistérségek – felzárkóztatását, oly módon, hogy az e térségekbe biztosítandó teljes támogatási keret egy főre jutó összege legalább 30 %-kal haladja meg a megye egyéb területeire jutó fajlagos támogatási mértéket.

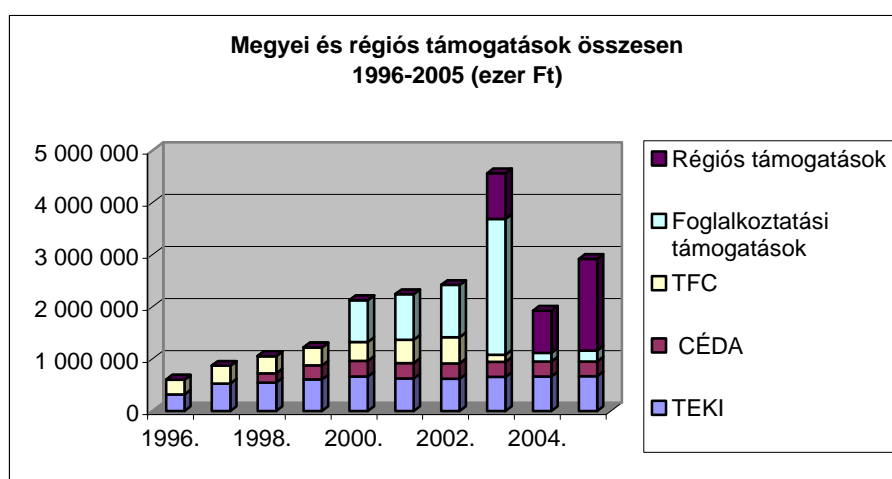
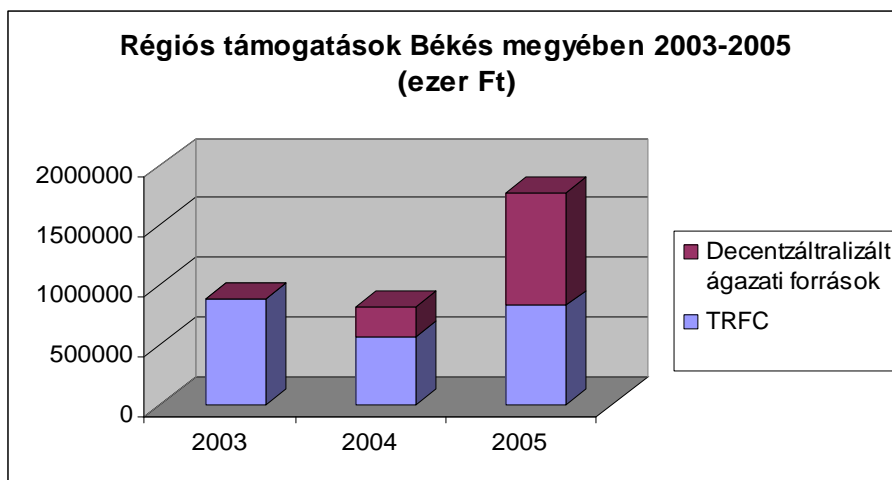
A Tanács működése során a leghátrányosabb helyzetű kistérségekben az egy főre jutó támogatás 75 %-kal haladta meg a megye többi kistérségébe jutó egy főre vetített támogatást.

Régiós források Békés megyében

A Dél-Alföldi Regionális Fejlesztési Tanács 2003-tól ír ki pályázatokat decentralizált források felhasználására.

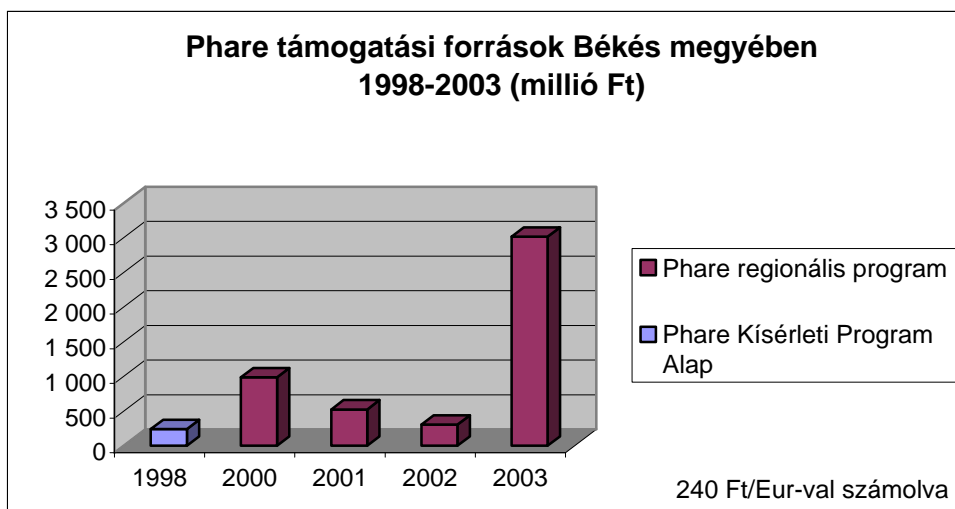
A 2003-ban még Decentralizált térség- és településfelzárkóztatási célúirányzat (TTFC), majd 2004-től Decentralizált terület- és régiófejlesztési célúirányzat (TRFC) néven meghirdetett pályázati rendszer alapvető célja a régió elmaradott területeinek felzárkóztatása a munkahelyteremtést és –megtartást szolgáló, a humán infrastruktúra (egészségügy, oktatás, szociális és kulturális ellátás), a termelő infrastruktúra, és az alsóbbrendű, négy- és ötszámjegyű utak felújításának támogatása.

2004-től lehetősége nyílt a Dél-Alföldi Regionális Fejlesztési Tanácsnak arra, hogy decentralizált ágazati forrásokból támogassa a közművelődési és könyvtári hálózatfejlesztést, játszóterek építését, a települési hulladék közszolgáltatás fejlesztését, a szennyvízelvezetést célzó projektek, valamint a települési belterületi, szilárd burkolatú utak felújítását is. Az ilyen címen a megyei pályázóknak megítélt támogatásokat jelenítettük meg a „Decentralizált ágazati támogatások” formájában.

A PHARE Program Békés megyében

A DARFT Regionális Fejlesztési Ügynökség koordinálásával 1998 óta működnek a Phare programok a Dél-Alföldön. Az első volt ezek közül a Phare Kísérleti Program Alap (Phare KPA), amely még teljes egészében a régiót képviselő Regionális Fejlesztési Tanács irányításával valósulhatott meg: a régió gyakorlatilag kötöttségektől mentesen határozhatta meg a támogatandó területeket, a pályáztatást és döntés-előkészítést a Regionális Fejlesztési Ügynökség bonyolította le, a projektek kiválasztásáról pedig a Regionális Fejlesztési Tanács hozhatott döntést. A Phare KPA program összességében a régió stratégiai fejlesztési irányaihoz illeszkedő programnak tekinthető, Békés megyében 13 projekt valósulhatott meg összesen mintegy 241 millió Ft-os támogatással, és közel 800 millió Ft-os összköltséggel.

A kormány 1999 októberében meghozott döntése alapján a Dél-Alföld egyike volt a Phare 2000-2003 program cél régióinak (Észak-Alföld, Észak-Magyarország, Dél-Alföld). A program keretében összességében évente több millió Euro Phare támogatás érkezett a Dél-Alföldre, amihez nemzeti társfinanszírozás is járult. A programból jelentős békés megyei projektek is megvalósultak.

A program a nagyobb környezetvédelmi, valamint közlekedési és humán infrastrukturális (hulladéklerakók, összekötő utak fejlesztése, iskolák fejlesztése) projektek mellett célul tűzte ki a turizmus erősítését (Termálgűrű program), valamint a kis- és középvállalkozások együttműködésének támogatását és a foglalkoztathatóság javítását is.

Interreg források Békés megyében

Az Interreg IIIA program célja a Phare CBC program folytatásaként a határon átnyúló kezdeményezések támogatása.

A Magyarország – Románia és Magyarország – Szerbia-Montenegró Határon Átnyúló Együttműködési Program keretében 2004-2006 között Magyarország az érintett határszakaszokon 32 millió euró forrást használhat fel, két prioritás mentén:

1. A határ menti terület térségi, fizikai és infrastrukturális integrációjának erősítése
2. A piacok integrációját elősegítő és a helyi közösségek közötti koherenciát erősítő együttműködési kezdeményezések támogatása

A pályázatok első körének meghirdetése 2005. februárjában történt meg, a pályázatokat 2005. májusában kellett beadni. Az ezt követően lezajlott értékelési és döntési folyamat eredménye alapján az alábbi források érkeztek Békés megyébe:

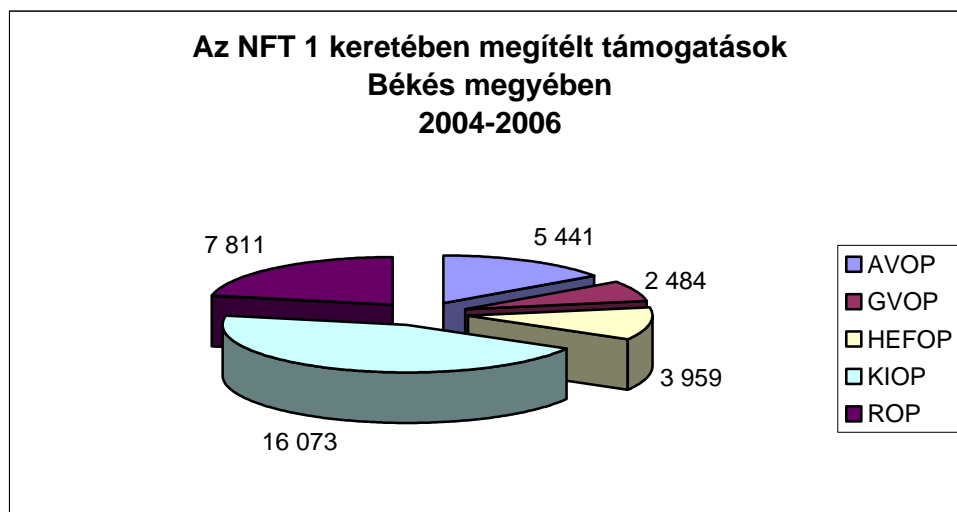
Program megnevezése	Megítélt támogatás (ezer euró)	Megítélt támogatás (ezer Ft)
Magyarország – Románia program	6.500	1.600.000
Magyarország – Szerbia-Montenegró program	67	16.750

A program első pályázati körében Békés megye kiemelten sikeresen szerepelt, a nagy, a határmenti infrastruktúra fejlesztését célzó projektek mellett kisebb, az intézmények, közösségek együttműködését erősítő projektek is megvalósulhatnak.

Az NFT 1 keretében megvalósuló fejlesztések

Magyarország 2004-es EU-s csatlakozását megelőzően, az ország felzárkóztatását és a kohézió erősítését célzó, a 2006 végéig zajló tervezési-költségvetési időszakban hozzáférhető EU-s források felhasználásának tervezése zajlott. Az elkészült Nemzeti Fejlesztési Terv öt operatív programot tartalmaz, melyek megvalósítása jelenleg is folyik:

- Gazdasági Versenyképesség OP (GVOP)
- Humán Erőforrás Fejlesztés OP (HEFOP)
- Agrár és Vidékfejlesztés OP (AVOP)
- Környezetvédelem és Infrastruktúra OP (KIOP)
- Regionális Fejlesztés OP (ROP)

A 2006. februárjáig terjedő időszakban az öt operatív program keretében több mint 35 mrd Ft forrás érkezett Békés megyébe, ami azt jelenti, hogy abszolút értelemben Békés megye az 5. helyet foglalja el a megyék rangsorában, az egy lakosra vetített támogatást tekintve viszont az 1. helyen vagyunk.

Békés Megye Területrendezési Terve

A Békés Megyei Önkormányzat Közgyűlése a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény (Tftv.) 11. § (2) b) pontja alapján 2005. október 7-i ülésén fogadta el Békés megye területrendezési tervéről szóló 15/2005.(X.7.) KT számú rendeletét.

A területi tervezés alapja a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv. A területi tervek rendszerét a különböző szintű (országos, kiemelt

térségi, regionális, megyei, kistérségi) területfejlesztési koncepciók, területfejlesztési programok, és területrendezési tervek alkotják.

Az azonos típusú, de különböző szintű területi tervek egymásra épülő hierarchikus rendszert alkotnak, ugyanakkor a különböző típusú területi tervek között is összhangnak kell lenni. A területfejlesztési és ágazati programok, valamint a településrendezési tervek készítése, egyeztetése és elfogadása során figyelembe kell venni az országos, regionális és megyei területrendezési tervben foglaltakat.

A területrendezési tervek a területfejlesztés társadalmi, gazdasági céljaival összehangolt, hierarchikusan egymásra épülő, műszaki és ökológiai szempontok alapján elkészített dokumentumok, amelyeknek alapvető funkciója a térségi szerkezet meghatározása, és a térségi területhasználat szabályozása. Feladatuk nem a területfejlesztés céljainak, folyamatának, eszközeinek, ütemeinek meghatározása, hanem a fejlesztés, a fejlődés térbeli, fizikai kereteinek, területi lehetőségeinek és korlátainak meghatározása, a fenntartható fejlődés, a természetes és épített környezet védelmének szempontjai figyelembevételével. Országgyűlési, illetve megyei önkormányzati jóváhagyásuk révén legfontosabb előírásaik jogszabályként fejtik ki hatásukat.

A területrendezési tervek között legjelentősebb az Országos területrendezési tervről (OTrT) szóló 2003. évi XXVI törvény, amely az ország egészére határozza meg - a léptéknek megfelelő mélységben - a területhasználatra és az infrastruktúra térbeli rendjére vonatkozó jövőképet és az annak elérését szolgáló szabályokat.

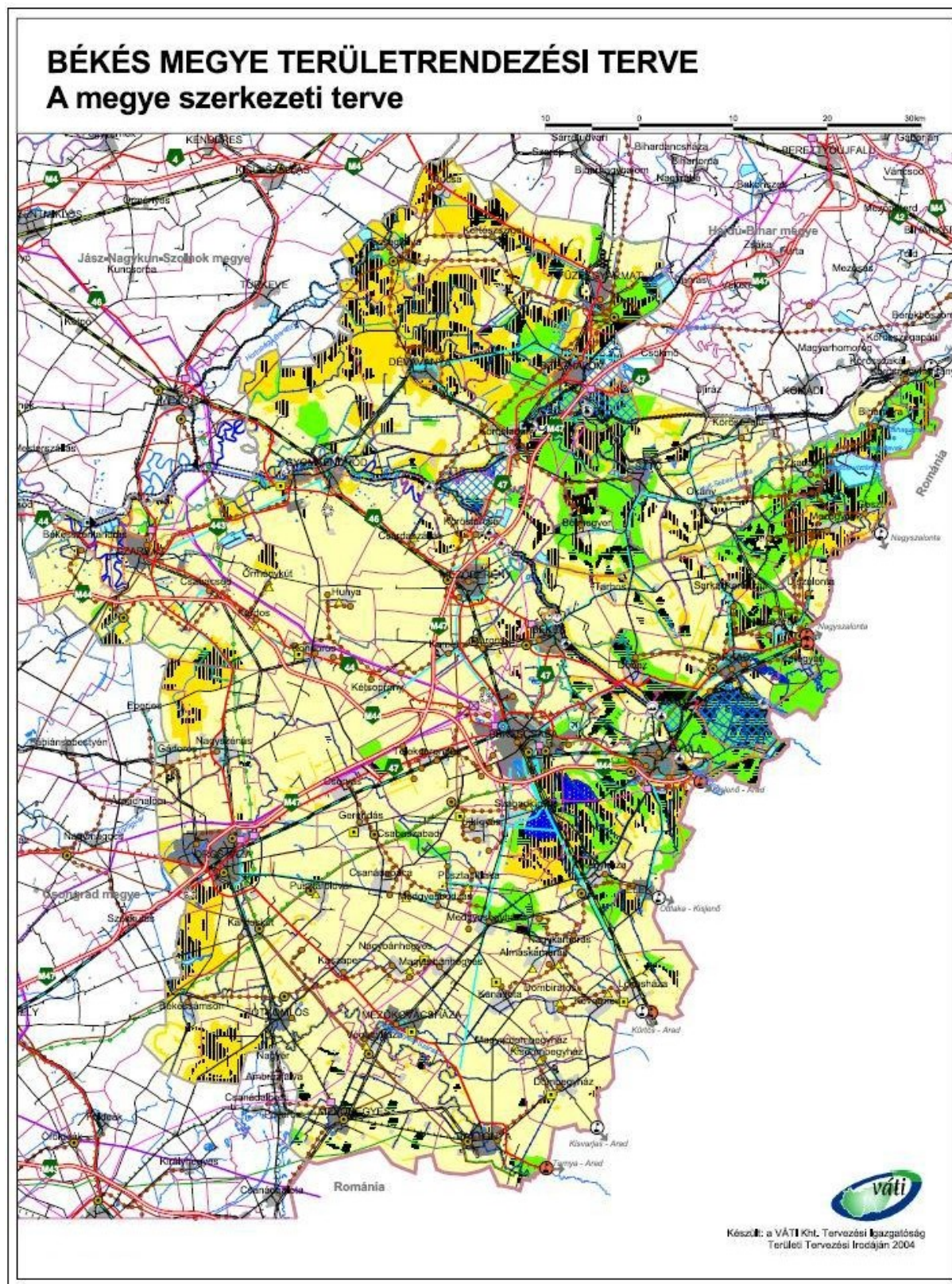
Az országos szinten, illetve országos érdekből meghatározott irányelvek és szabályok megszabják a kiemelt térségek és megyék területrendezési terveinek, és így közvetve a települések rendezési terveinek és helyi építési előírásainak mozgásterét is. Ez azt jelenti, hogy az országos terv olyan keretterv, amelynek előírásai - megfelelő szintű elfogadásukat és pontosításukat követően - döntően az alacsonyabb szintű területrendezési, valamint a településrendezési terveken keresztül érvényesülnek. Az érvényesülést biztosító szabályokat az alacsonyabb szintű területrendezési tervek és a településrendezési tervek vonatkozásában egyrészt az OTrT másrészt a Tftv. állapítják meg.

Békés megye területrendezési terve a vonatkozó előírások és szempontok alapján kidolgozott dokumentum, amelyet Békés Megye Önkormányzatának Közgyűlése a Tftv. 11.§ (2) bekezdése b) pontja alapján az OTrT-vel való összhang biztosításával, és az érintett települési önkormányzatok véleményének megkérésével és figyelembevételével fogadott el.

Az első feltétel a Tftv. módosításáról szóló 2004. évi LXXV. tv. 23/C §-ának (5) bekezdése alapján úgy teljesült, hogy a területfejlesztésért és területrendezésért felelős miniszter elfogadás előtt előzetesen állást foglalt a megyei területrendezési tervvel kapcsolatban az OTrT és a megyei területrendezési terv összhangjának meglétéről.

A második feltétel a területfejlesztési koncepciók és programok, valamint a területrendezési tervek egyeztetéséről és elfogadásáról szóló 184/1996. (XII.11.) Korm. rendelet 19.§ (1) bekezdése alapján teljesült. Ennek értelmében a megyei területrendezési terv egyes munkafázisainak dokumentációi – véleményezés céljából - megküldésre kerültek az

egyeztetésben résztvevők - közöttük a megye települési önkormányzatai - számára. A Közgyűlés döntéseinél a véleményeket mérlegelte és figyelembe vette.

A térségi szerkezeti tervben meghatározott infrastruktúra hálózatok nyomvonalainak pontosítására, a Tftv. 23/A. §-a (1) bekezdésének b) pontjában, valamint (2) bekezdésének b) pontjában foglaltak szerinti kivételes eltéréshez; a Tftv. 23/D. §-ának (1) bekezdésében foglaltak szerinti műszaki infrastruktúra hálózatok és egyedi építmények elhelyezéséhez, továbbá egyes korrekciók szükségessége esetén területrendezési hatósági eljárás kezdeményezhető.

A Békés Megyei Önkormányzat Közgyűlése 246/2005.(X.7.) KT számú határozatával, a Tftv. 23/B § (1) bekezdés alapján, a megyei területrendezési terv érvényesülését és alkalmazását, valamint a településrendezési tervek készítését és használatát elősegítő területrendezési ajánlásokat fogadott el.

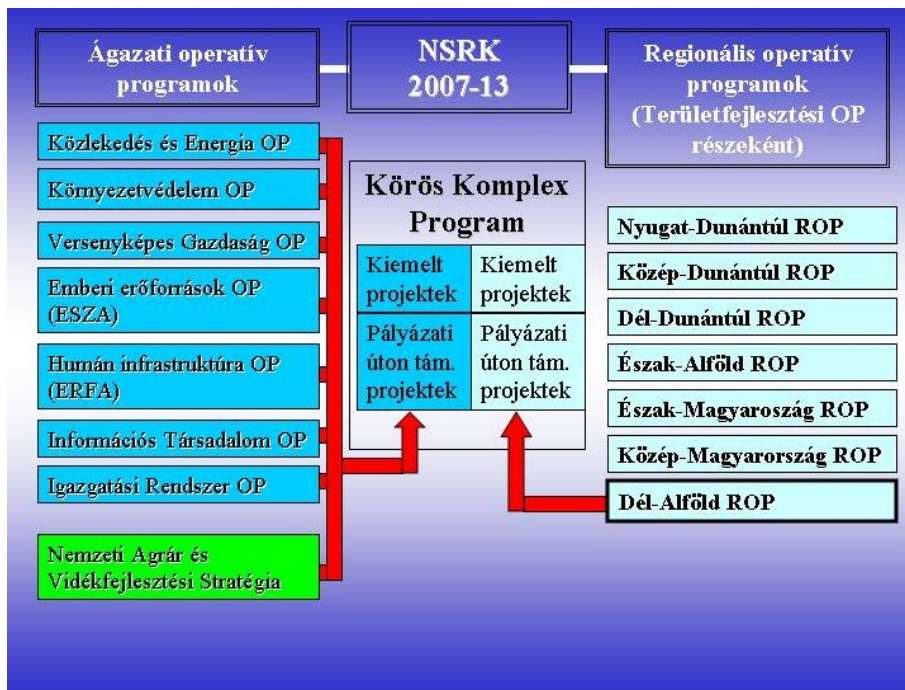
A II. Nemzeti Fejlesztési terv és a Körös Komplex Program

Pillantás a jövőbe - Békés megye 2007 után

2007-ben az Európai Unió új költségvetési időszakába lépünk, tehát a tagországok új fejlesztési terveket készítenek. Hazánkban is rendkívül intenzíven folyik az előkészítés - országos, régiós és megyei területfejlesztési szinten egyaránt -, hiszen az uniós támogatásokért folyó versenyben nagyon sok múlik az alapos tervezésen.

A Nemzeti Stratégiai Referenciakeret (NSRK) fogja össze a következő hét év olyan fejlesztési programjait, melyek az Európai Unió Kohéziós és Strukturális Alapjaiból támogatásra számíthatnak. A tét óriási, hiszen a 2004-06-os időszakhoz képest többszörös források válnak elérhetővé. Az első Nemzeti Fejlesztési Terv 1.200-1.500 milliárd forintos támogatási keretével szemben, - amely európai uniós és magyar nemzeti társfinanszírozásból áll össze -, 2007-től Magyarország összesen 24,6 milliárd euró (6.150 milliárd forint) fejlesztési forrásra tehet szert. Ez csak az uniós társfinanszírozás elérhető összege, ehhez még hozzáadódik a magyar nemzeti finanszírozási hányad és a pályázók önereje.

A kiadványunkban bemutatott jelentős területfejlesztési beavatkozásokkal együtt is sajnos még mindig felzárkózási kényszerben lévő Békés megye kidolgozott tervekkel és projektekkal készül a Nemzeti Stratégiai Referenciakeret eddiginél nagyságrendekkel nagyobb forrásainak lehívására. Az előttünk álló időszak talán legfontosabb újdonsága, hogy minden régiónak önálló regionális operatív programja (ROP-ja) lesz. A dél-alföldi ROP forrása várhatóan 250 – 300 milliárd forint, amely csak Bács-Kiskun, Békés és Csongrád megye számára lesz elérhető. Ez azért jelentős eredmény, mert közelebb kerül az előkészítés és a döntés a megyei szereplőkhöz, gyorsabb és rugalmasabb támogatási folyamatokon keresztül valósulhatnak meg a fejlesztések. Ezen a regionális kompetenciájú forráson kívül természetesen a többi ágazati (közlekedés, energia, gazdasági versenyképesség, humán erőforrás, információs társadalom, igazgatás fejlesztési) operatív program forrásai is segítik a megye és tágabb értelemben az egész régió előrelépését. EU-s tagságunk első időszakában a mezőgazdasági és vidékfejlesztési beavatkozások az Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Programból és a Nemzeti Vidékfejlesztési Tervből táplálkoztak. 2007-től az NSRK-val párhuzamosan működő Nemzeti Agrár és Vidékfejlesztési Terv nyújt majd támogatásokat a mezőgazdasági és a vidéki térségek projektjeihez.

Ágazat-ROP-KKP összefüggései

Békés megye területfejlesztési szakemberei egyetértenek abban, hogy nem bízhatjuk a fent említett források elnyerését a véletlenre. Békés megye szempontjából sorsdöntő, hogy sem földrajzi, sem pedig szakágazati szempontból ne maradjanak „fehér foltok”, egyúttal arra is ügyelni kell, hogy az egyes projektgazdák (vállalkozások, civil szervezetek, önkormányzatok, kistérségek, stb.) közötti kommunikáció esetleges hiánya miatt ne kerüljön sor párhuzamos fejlesztésekre, hiszen az a források pazarlását jelentené. A minél hatékonyabb és területileg kiegyenlített területfejlesztési beavatkozások érdekében tehát összehangolt, tartalmában komplex programra van szükség.

Ezzel a szándékkal indítottuk útjára a Körös Komplex Program tervezését. A Körös Komplex Program a megye kitörési pontjait alapul véve ad fejlesztési kereteket.

Békés megye kitörési pontjai:

- Nemzetközi elérhetőséget biztosító vasúti és közúti közlekedési ágak infrastrukturális fejlesztése
- Térségi innovációs és technológiai központok hálózatának bővítése
- Agrárlogisztikai szolgáltatások fejlesztése
- Megújuló energiaforrások
- Egészségturizmus vertikumának kialakítása
- Vízi-, lovas- és ökoturizmus fejlesztése
- Határokon átnyúló együttműködések kialakítása

- Természeti és kulturális adottságok értékmegőrző fejlesztése
- Szakképzés és felsőoktatási kapacitások fejlesztése
- Jól képzett egészségügyi és szociális szakemberek

A Körös Komplex Program tehát a helyzetelemzés alapján meghatározott kitörési pontokon keresztül igyekszik összefogni a 2007. és 2013. közötti időszak Békés megyei fejlesztéseit az alábbi négy stratégiai célterületen, melyet horizontális célként kiegészít a határon átnyúló együttműködések hangsúlyozása.

A Körös Komplex Program stratégiai célterületei:

- I. Közlekedési infrastruktúra fejlesztés
- II. Innováció orientált gazdaságfejlesztés
- III. Természeti és épített környezet fenntartható hasznosítása
- IV. Készségnevelő és szociálisan érzékeny humán-erőforrás fejlesztés

A *közlekedési infrastruktúra* fejlesztés területén vitathatatlanul a legsürgetőbb a gyorsforgalmi úthálózatba történő bekapcsolódás és a ráhordó, összekötő úthálózati elemek fejlesztése. A térségi elérhetőség javítása és árvízvédelmi okok miatt is rekonstrukciót kell végezni a megye több hídján. A vasúthálózati elemek között kiemelkedően fontos a Budapest - Szolnok - Békéscsaba - Lőkösháza vasúti fővonal alkalmassá tétele a 160 km/h sebességű közlekedésre. Ezt egészíti ki a Nagyvárad – Békéscsaba – Orosháza – Szeged – Szabadka vonal fejlesztése és egyéb kisebb beruházások. A Körös Komplex Program külön intézkedésként tartalmazza a turisztikai célú vízi közlekedést és a légi közlekedést.

A *gazdaságfejlesztés* célterületen a mezőgazdaság, a vállalkozásfejlesztés és a turizmus fejlesztés szerepel. A vállalkozásfejlesztéssel elsősorban a kis- és középvállalkozásoknak kíván segítséget nyújtani a Körös Komplex Program. Intézkedései az innovációs és inkubációs tevékenységeket, technológiai központok létrehozását, vállalkozások letelepedését, új befektetéseket és munkahelyteremtést, beszállítói hálózatok létrejöttét, valamint közös termék- és piacfejlesztést, marketinget támogatják.

Békés megye *környezeti értékeit* eddig sikerült jó állapotban megőrizni, a jövőben természeti és épített örökségünk értékmegőrzése fenntartható, elsősorban turisztikai jellegű hasznosítással egészül ki. Itt szerepelnek a határon átnyúló ár- és belvízvédelmi fejlesztések, környezetvédelmi infrastruktúra kialakítása, illetve a megújuló energiaforrásokat hasznosító projektek.

A *humán erőforrás fejlesztéseit* két nagy területen kívánjuk segíteni. A képzési potenciálokat úgy a felsőoktatás, mint a közép- és felsőfokú szakképzés és felnőttoktatásban fejlesztjük. A humán hálózatok támogatásánál fő szempont a szolgáltatások elérhetőségének javítása az egészségügy és a komplex szociális ellátórendszerek és felzárkóztatási programok terén.

A Körös Komplex Program forrásai az NSRK ágazati operatív programjaiból és a dél-alföldi régió regionális operatív programjából származnak.

Békés megyei fejlesztési leltár 2007-2013

(a II. Nemzeti Fejlesztési Terv kiemelt programjai)

Autópálya-fejlesztés

- M44-es autótút Kunszentmárton-Békéscsaba közötti szakasza
(a teljes Kecskemét-Békéscsaba szakasz megvalósul - Autópálya-tv.)

11,5 tonnás burkolatmegerősítés

- 44. sz. főút
- 47. sz. főút

Nemzeti út-korszerűsítési program

- 4428 j. út Orosháza-országhatár korszerűsítés III-IV. ütem
- 4232. j. ök. út Körösladány-Gyomaendrőd között

Vasúti-, légi, vízi közlekedés fejlesztése az elérhetőség javításáért

- Szolnok-Békéscsaba-Lökösháza vasútvonal-rehabilitáció kiszolgáló létesítményekkel (pl. állomásépületek) együtt (folyamatban lévő)

Környezetvédelem

- Délkelet-Alföld regionális hulladékkezelési program (100 települést érint)
- Dél-alföldi régió ivóvízminőség-javítás (1 223 000 lakos, 225 település; Csongrád, Békés, Bács-Kiskun összesen 101 Mrd Ft)
- Békéscsaba város és külterületei csatornázása és szennyvíztisztítása (66 000 lakos)
- Kettős-Körös mederrendezés
- Békés megye belterületi belvív-mentesítési program folytatása

Egészségügy

- Szeghalom Kórház és Rendelőintézet felújítása
- Orosházi Rendelőintézet felújítása
- Réthy Pál Kórház felújítása

Oktatás, iskolák

- Iskolafejlesztésre a megye döntése alapján (ROP-on keresztül) felhasználható összeg 10 Mrd Ft; központi pályázati kiírás alapján felhasználható megyei keret 20,8 Mrd Ft, összesen 25-30 iskola felújítását teszi lehetővé
- Békéscsaba Közgazdasági Szakiskola felújításának befejezése

Munkaerő-piaci igényekhez igazodó szakképzés

- Térségi integrált szakképző központok (TISZK) létesítése (megyénként a tervidőszak alatt átlagosan 3 TISZK jöhet létre). Ilyen lesz Békéscsabán (Gyula, Szabadkígyós, Békés körzettel), Szeghalmon, Orosházán

Turisztika

- Gyula város nemzetközi gyógyhellyé fejlesztése
- Kereskedelmi szállásférőhely bővítése

- falusi/bor/lovas/kerékpáros turizmus

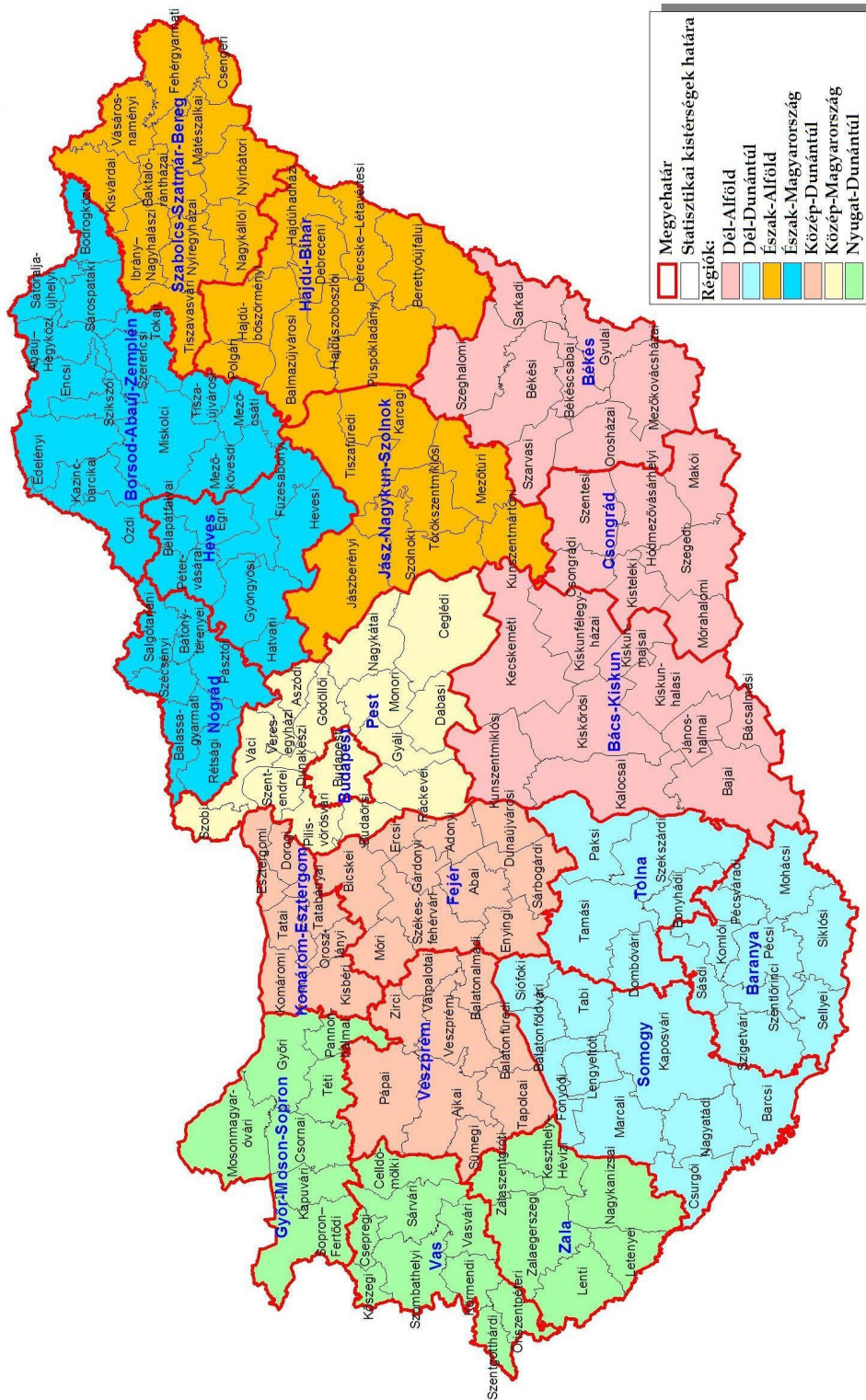
Városfejlesztés

- Megkezdődik Gyula város rehabilitációja
- Az Orosháza-Gyopárosfürdő műszaki laktanya rehabilitációja
- Befejeződik az Orosháza Művelődési Központ felújítása

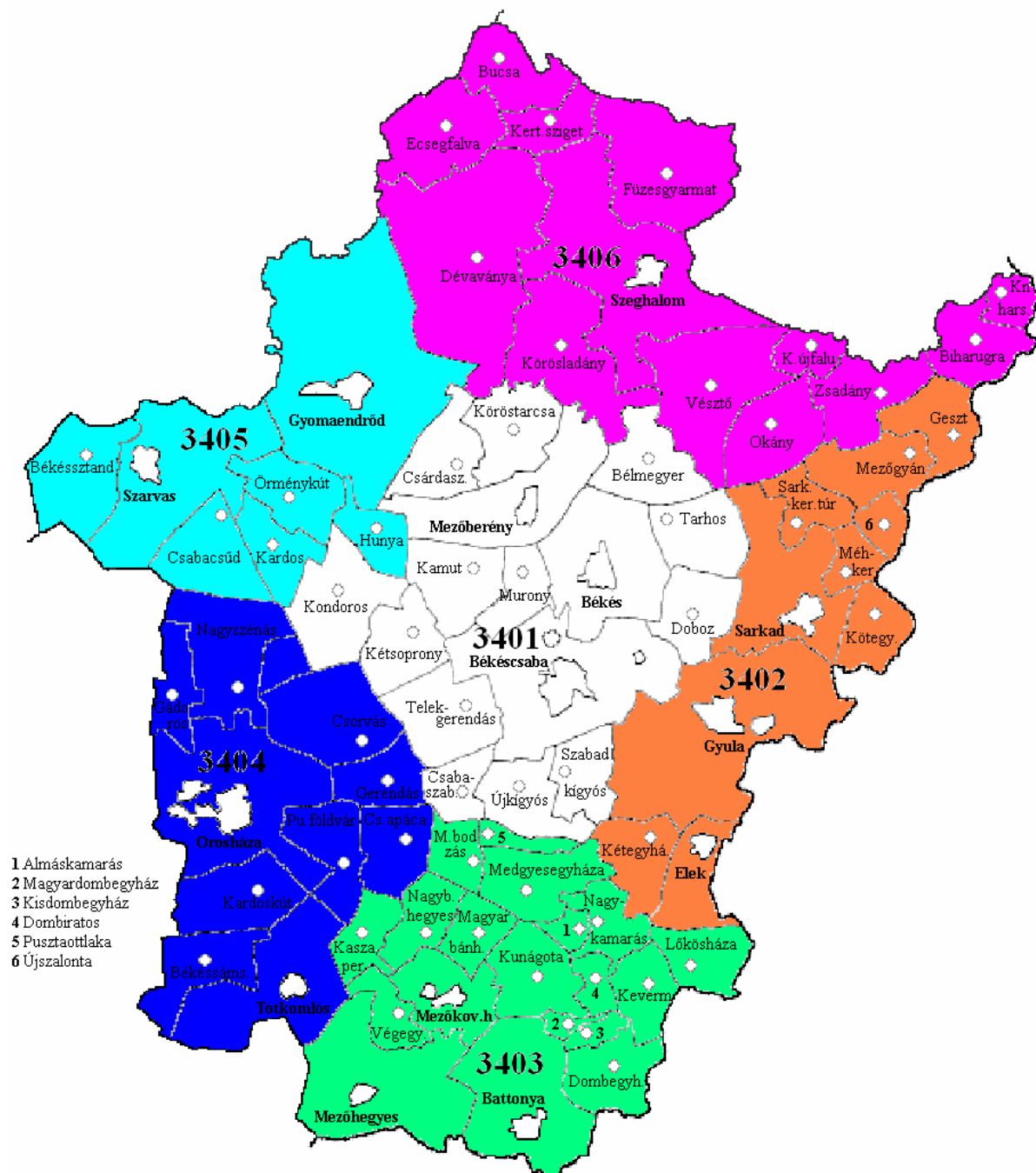
Megújuló energia

- Gyulai komplex szél- és biomassza-erőmű létesítése (kész beruházási koncepció, a KvVM támogatja)

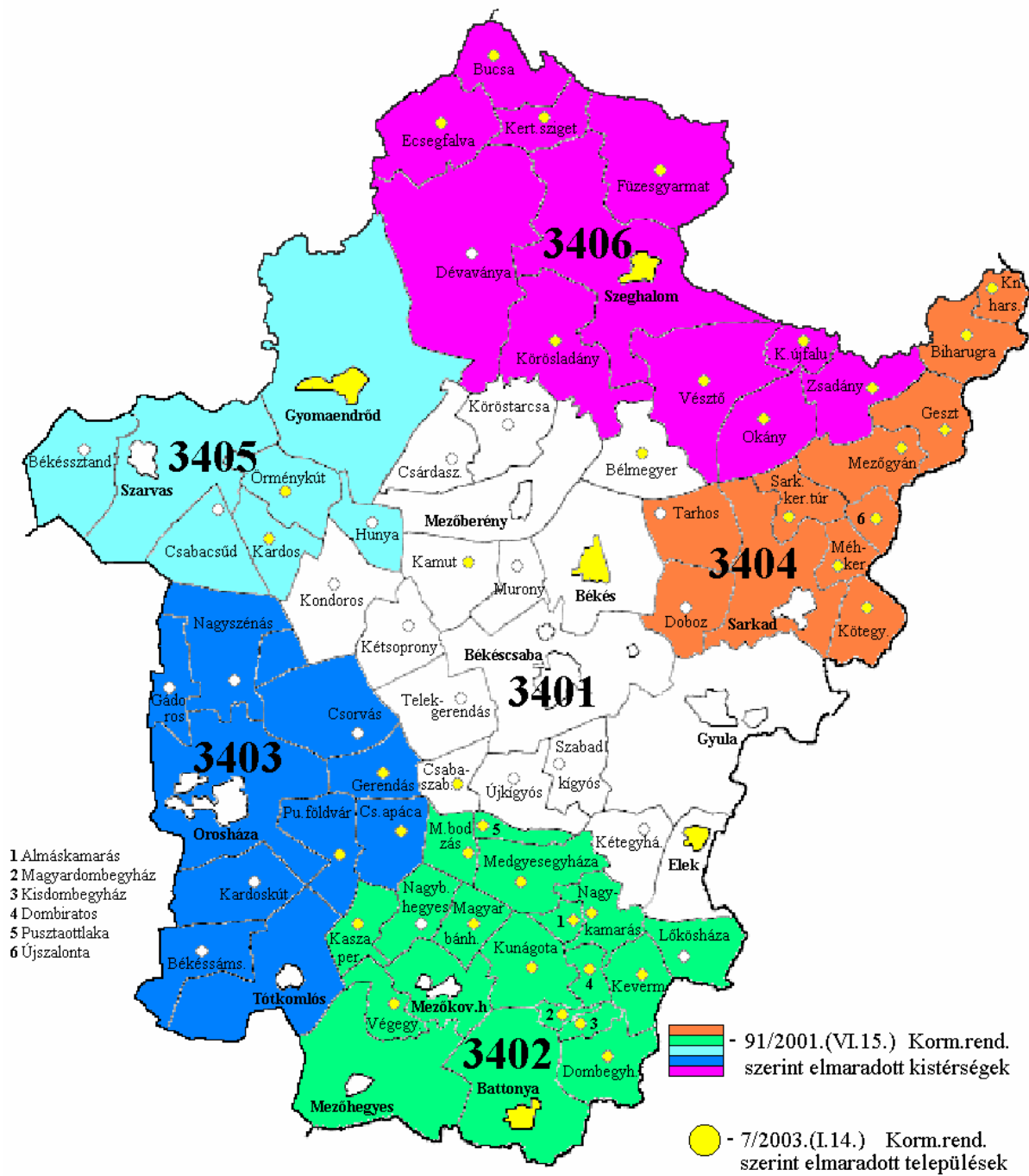
Mellékletek

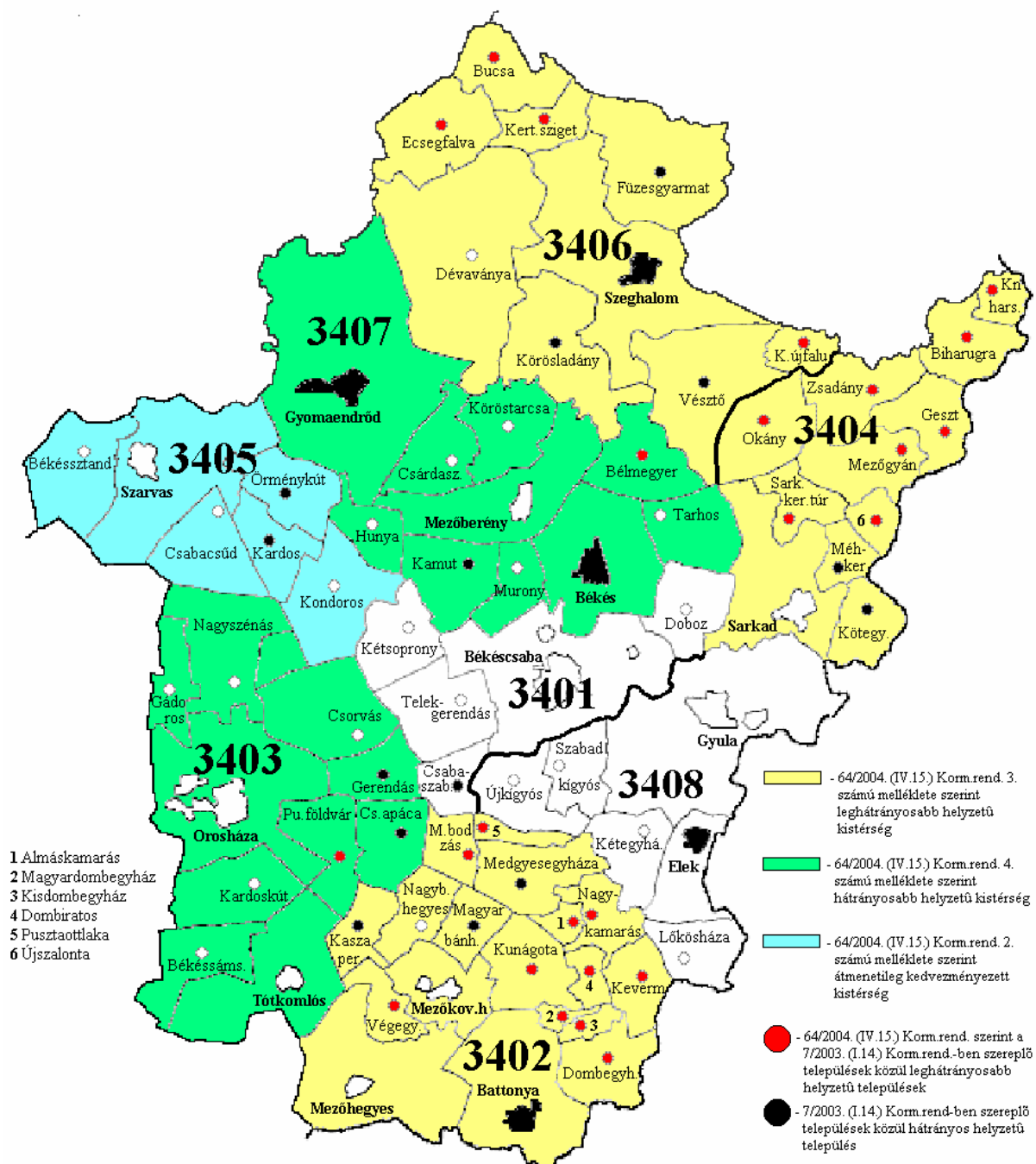
Magyarország régiói, megyei, és statisztikai kistérségei

Békés megye statisztikai kistérségei 1996. június 5 - 1997. július 31-ig.

Békés megye statisztikai kistérségei 1997. augusztus 1 - 2003. december 31-ig

Békés megye statisztikai kistérségei 2004. január 1-től

Statistikai kistérség	Település	Lakónépesség 2005.01.01.	
3401 Békéscsabai	Békéscsaba	65 691	
	Csabaszabadi	368	
	Doboz	4 591	
	Kétsoprony	1 563	
	Telekgerendás	1 691	
	Összesen:	73 904	
3402 Mezőkovácsházi	Almáskamarás	946	
	Battonya	6 610	
	Dombegyház	2 374	
	Dombiratos	707	
	Kaszaper	2 054	
	Kevermes	2 334	
	Kisdombegyház	565	
	Kunágota	2 971	
	Magyarbánhegyes	2 615	
	Magyardombegyház	305	
	Medgyesbodzás	1 182	
	Medgyesegyháza	3 987	
	Mezőhegyes	6 022	
	Mezőkovácsháza	6 773	
	Nagybánhegyes	2 615	
	Nagykamarás	1 621	
	Pusztatotlaka	407	
	Végegyháza	1 585	
	Összesen:	45 673	
3403 Orosházi	Békéssámsón	2 608	
	Csanádapáca	2 876	
	Csorvás	5 646	
	Gádoros	4 079	
	Gerendás	1 481	
	Kardoskút	976	
	Nagyszénás	5 576	
	Orosháza	31 263	
	Pusztaföldvár	1 844	
	Tótkomlós	6 486	
	Összesen:	62 835	
	3404 Sarkad	Biharugra	1 008
		Geszt	873
Körösnagyharsány		667	
Kötegyán		1 566	
Méhkerék		2 274	
Mezőgyán		1 241	
Okány		2 912	
Sarkad		10 901	
Sarkadkeresztúr		1 780	
Újszalonta		133	
Zsadány		1 783	
Összesen:		25 138	
3405 Szarvasi	Békésszentandrás	4 102	
	Csabacsúd	2 006	
	Kardos	741	
	Kondoros	5 753	
	Örménykút	523	
	Szarvas	18 260	
	Összesen:	31 385	

Statistikai kistérség	Település	Lakónépesség 2005.01.01.
3406 Szeghalmi	Bucsa	2 474
	Dévaványa	8 693
	Ecsefalva	1 400
	Füzesgyarmat	6 365
	Kertészsziget	438
	Körösladány	4 988
	Körösújfalva	709
	Szeghalom	9 954
	Vésztő	7 488
	Összesen:	42 509
3407 Békési	Békés	21 112
	Bélmegyer	1 131
	Csárdaszállás	527
	Gyomaendrőd	15 095
	Hunya	753
	Kamut	1 132
	Köröstarcsa	2 764
	Mezőberény	11 564
	Murony	1 419
	Tarhos	1 034
	Összesen:	56 531
3408 Gyulai	Elek	5 462
	Gyula	32 355
	Kétegyháza	4 373
	Lőkősháza	2 000
	Szabadkígyós	2 940
	Újkígyós	5 699
	Összesen:	52 829
Mindösszesen:	390 804	

Jelmagyarázat:

Kistérségek:

 64/ 2004. (IV.15.) Korm.rend. 3. számú melléklete szerint leghátrányosabb helyzetű kistérségek

 64/ 2004. (IV.15.) Korm.rend. 4. számú melléklete szerint hátrányosabb helyzetű kistérségek

 64/ 2004. (IV.15.) Korm.rend. 2. számú melléklete szerint átmenetileg kedvezményezett helyzetű kistérségek

Települések:

 64/2004. (IV.15.) Korm.rend. Szerint a 7/2003. (I.14.) Korm.rend.-ben szereplő települések közül leghátrányosabb helyzetű település

 7/2003. (I.14.) Korm.rend.-ben szereplő települések közül hátrányos helyzetű település

Békés megye településeinek a 7/2003. (I.14.) és a 64/2004. (IV.15.) Kormány rendelet szerinti besorolása

Békés Megyei Területfejlesztési Tanács

5600 Békéscsaba Derkovits sor 2. 5601 Békéscsaba Pf.: 118

Telefon:(66)441-141

FAX:(66)540-640

e-mail: bmtt@bekesmegye.hu

honlap: www.bekestt.hu

2006.